

Защо гният кайсиите

Като повечето овощни видове и кайсията се напада от редица болести и неприятели и за нея трябва да се полагат редовно растителнозащитни грижи, съчетани с добра агротехника, за да се получи качествена продукция.

Често стопаните наблюдават, че плодовете започват да гният на дървото. **Обикновено това се дължи на болестта кафяво гниене по овощните дървета, която се причинява от няколко патогена. Известни са ранно кафяво гниене и късно кафяво гниене.**

Ранното кафяво гниене у нас се среща по всички костилкови видове, още и по трънка, ябълка и круша. Болестта се появява от цъфтежа на дърветата до узряването и консумацията на плодовете. При благоприятни условия за развитието и тя нанася големи загуби на чувствителните сортове. Най-рано болестта се проявява под формата на т нар „опожаряване“ на цветовете. Пораженията започват като кафяви петна по венчелистчетата, които бързо се разрастват, обхващат изцяло цвета, който омеква и изгнива. Гниенето продължава от цветната дръжка към плодната клонка, която обхваща пръстеновидно и цялата и връхна част увяхва и изсъхва. При благоприятни условия загиват връхните части на леторастите заедно с още нарастващите листа. Наличието на валеж или обилна роса създават идеалните условия за инфекция в този период. **Причинителят /паразитна гъба/ зимува по нападатите дървета основно в мумифицираните плодове и в раковините по клоните.**

По плодовете болестта започва като **закръглено кафяво петно**, което постепенно нараства, докато покрие цялата повърхност. При разрязване се вижда, че всички тъкани под петното са кафяви и изгнили. Плодът окапва или остава по клоните, където засъхва и се мумифицира. По нападатите зрели плодове се образуват характерни, сравнително едри, разпръснати туфи със спорите на паразитната гъба. И още нещо, ако заразеният плод се допира до някой клон на дървото, то по него се образува елиптично, слабо хлътнало потъмно петно /раковина/.

Степента на проява на болестта при чувствителните сортове зависи от количеството зараза, която презимува в градината по дърветата и под тях. При дъждовно и студено време заразата още от края на зимата атакува цветовете и върховете на леторастите, а плодовете - при дъждовно хладно до умерено топло време. Гниенето на плодовете се проявява особено силно при сортове, чиито плодове имат по-тънка кора или са наранени от насекоми, градушка и др.

Късното кафяво гниене се развива по плодовете от започване на наедряването на завърза до консумирането им. По нападеният плод се развива закръглено кафяво петно, в средата на което се появяват едри прашести спорообразуващи туфи с охрен цвят. В повечето случаи туфите са в концентрично наредени пръстени, които постепенно покриват целия плод. Голяма част от рано нападатите плодчета остават по клоните на дърветата, където засъхват и се мумифицират. С наедряването на плодовете повечето от загнилите скапват. В някои случаи гниенето продължава и към клона, на който е разположена плодната клонка. Тогава около нея се образува некротично петно по кората. **Причинителят на късното кафяво гниене също презимува в мумифицираните плодове и раковините по клоните, но за разлика от ранното кафяво гниене развитието му започва по-късно на пролет при трайно повишаване на температурата.** Паразитът заразява плодовете през

рани, а понякога и през лентицелите. Болестта се благоприятства от топло и влажно време и обикновено започва към края на май и началото на юни и се развива до късна есен. Гниенето на плодовете често започва през повреди от градушка или насекоми

Борбата с причинителите на кафявото гниене може да бъде успешна, ако се съчетават агротехнически и химически мерки.

Нови овощни насаждения да се създават по възможност при най-проветриви условия. Да се унищожават всички саморасли сливи и джанки, трънки, издънки. Да се изрязват и унищожават всички опожарени клонки до здрава тъкан. Да се събират и унищожават загнилите и мумифицирани плодове. Да не се допуска червясване на плодовете. Беритбата на плодовете да се извършва в сухо време, внимателно, без нараняване и да не се закъснява с нея. Да се полагат необходимите грижи за дърветата, като обработка на почвата, торене и поливане. **Химическата борба е ефективна, ако се прилага след стриктно изпълнени агротехнически мерки. Срещу ранното кафяво гниене** първото пръскане се провежда рано напролет преди набъбването на пъпките с бордолезов разтвор 1% или с купроцин - 0,4%, шампион - 0,3% и др. Второ третиране се прави при показване боята на цветовете /фаза цветен бутон/ с един от препаратите: байкор 300 ЕК -0,15%, роврал 25 ФЛО - 0,2%, роврал 50 ВП-0,15%, топсин М 70 ВП-0,15%. При благоприятни условия за развитие на болестта /валежи, понижаване на температурите/ пръскания се провеждат и в началото на цъфтежа, по време на масовия цъфтеж и в края на цъфтежа.

За да се намали опасността от поява на **късно кафяво гниене**, се провежда пръскане при поява на първите признаци по плодовете /3-4 седмици преди беритбата/, като се използва един от горе изброените препарати, но строго се съблюдават карантинните срокове- байкор 300 ЕК - 30 дни; роврал 25 ФЛО -15 дни; роврал 50 ВП - 12 дни; ронилан - 28 дни, сумилекс -14 дни, топсин М -14 дни.

Ангелина ВЪЧЕВА

сп. Практично земеделие и домакинство 12 /2002